

ONA TILI FANINI O'QITISHDA INTERFAOL VA INTERAKTIV METODLAR

SHOKIROVA HAFIZAXON DONIYORBEB QIZI

BALIQCHI TUMAN 1-SON TEXNIKUMI ONA-TILI FANI O'QITUVCHISI

Annotatsiya:

Maqolada ona tili fanini o'qitishda interfaol va interaktiv metodlarning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilinadi. Guruhli ishlash, muammoli o'qitish, o'yin texnologiyalari, raqamli ta'lim platformalari, loyiha metodi va STEM yondashuv elementlari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, interaktiv metodlar o'quvchilarning analitik, mantiqiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi hamda o'quv motivatsiyasini oshiradi.

Kalit so'zlar: ona tili, interaktiv ta'lim, interfaol metodlar, muammoli o'qitish, STEM, tanqidiy fikrlash, raqamli texnologiyalar.

Аннотация:

В статье рассматриваются современные интерактивные методы обучения, применяемые при преподавании родного языка. Анализируются групповые формы работы, проблемное обучение, игровые технологии, цифровые образовательные платформы, проектный метод и элементы STEM-подхода. Результаты исследования показывают, что интерактивные методы способствуют формированию аналитического, логического и критического мышления учащихся, а также повышают мотивацию к обучению.

Ключевые слова: родной язык, интерактивное обучение, проблемное обучение, STEM, критическое мышление, цифровые технологии.

Annotation:

This article examines modern interactive teaching methods applied in native language education. The study analyzes cooperative learning, problem-based learning, gamification, digital educational platforms, project-based learning, and

STEM elements. The findings demonstrate that interactive methods enhance students' analytical, logical, and critical thinking skills while increasing learning motivation.

Keywords: native language, interactive learning, problem-based learning, STEM, critical thinking, digital technologies.

ADABIYOTLARNI O'RGANISH

Pedagogika va psixologiya fanlarida interaktiv metodlar o'quvchilarning fikrlashini rivojlantirishning samarali vositasi sifatida keng o'rganilgan. Polya (1957) masalalarni yechish strategiyalari orqali mantiqiy fikrlashni shakllantirish zarurligini ta'kidlagan. Uning nazariyasi o'quvchilarga mustaqil ravishda yechim variantlarini ishlab chiqish, tahlil qilish va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish imkonini beradi.

Vygotskiy (1978) ijtimoiy hamkorlik va o'zaro muloqot orqali bilimni chuqurroq o'zlashtirish konsepsiyasini ilgari surdi. U ta'kidlashicha, o'quvchilar guruhda muloqot qilganda va birgalikda yechim topganda, tanqidiy va ijodiy fikrlashning rivojlanish darajasi sezilarli oshadi.

Prince (2004) faol o'qitish metodlarini tahlil qilib, ularning an'anaviy ma'ruza usuliga nisbatan yuqori samaradorligini ilmiy jihatdan tasdiqladi. Hattie (2009) esa meta-tahlillari orqali interaktiv va hamkorlikda o'qitishning o'quv natijalariga ijobiy ta'sirini ko'rsatdi.

O'zbek pedagog olimlari ham ona tili fanida interaktiv metodlarning samaradorligini tahlil qilgan. Karimov va Shodmonov (2019) o'z tadqiqotlarida interaktiv metodlar o'quvchilarning til ko'nikmalarini, muloqot madaniyatini va ijodiy fikrlashni sezilarli darajada oshirishini qayd etgan. Tursunov (2020) loyiha asosida o'qitish va STEM yondashuvining ona tili fanida ijodiy yondashuvni shakllantirishga xizmat qilishi mumkinligini ilmiy asoslab bergan. Yuldashev

(2021) esa guruhli ishlash va interaktiv metodlarning ona tili fanidagi ta'lim samaradorligini oshirishini amaliy tadqiqotlar bilan tasdiqlagan.

Shu bilan birga, raqamli ta'lim platformalari va interaktiv o'yin texnologiyalari o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va o'rganilgan bilimlarni amalda qo'llash imkonini yaratadi. Ular o'quv jarayonini qiziqarli, dinamik va vizual ko'rinishda tashkil etadi, bu esa tilni o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi.

MATERIAL VA METODLAR

Tadqiqotda ona tili fanini o'qitishda interfaol va interaktiv metodlar nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilindi. Tadqiqot metodologiyasi quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Nazariy tahlil usuli

Pedagogik va psixologik manbalar o'rganilib, ona tili fanida interaktiv metodlar va ularning tarkibiy elementlari tizimlashtirildi. Mazkur elementlar analitik, tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiladi. Nazariy tahlil o'quv jarayonida interaktiv metodlarni samarali qo'llash bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishda asos bo'ldi.

2. Muammoli o'qitish (Problem-Based Learning)

O'quvchilarga real hayotiy vaziyatlar, hikoya, maqola va matn tahlillari asosida muammolar berildi. Ular masalani mustaqil ravishda tahlil qildi, bir nechta yechim variantlarini ishlab chiqdi va natijalarni sinf bilan baham ko'rdi. Bu jarayon tanqidiy fikrlashni, sabab-natija bog'lanishini aniqlashni va o'z yechimini asoslashni rivojlantirdi.

3. Guruhli ishlash (Cooperative Learning)

O'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, matnlar, insholar va hikoyalarni birgalikda tahlil qildilar. Guruh ichida muloqot qilish, fikr almashish va natijalarni muhokama qilish orqali tahlil va mantiqiy fikrlash chuqurlashdi. Shu bilan birga, o'quvchilarda ijtimoiy hamkorlik ko'nikmalari ham rivojlandi.

4. O'yin texnologiyalari (Gamification)

Interaktiv viktorinalar, kvest-masalalar va raqamli platformalar (Kahoot, Quizlet, Padlet) orqali o'quvchilarning qiziqishi va motivatsiyasi oshirildi. Bu metod o'quvchilarning abstrakt tushunchalarni vizual va interaktiv tarzda o'zlashtirishini ta'minladi.

5. Loyiha metodi va STEM yondashuv

O'quvchilar kichik loyihalar tayyorlab, hikoya, insholar va prezentatsiyalar yaratdilar. Bu jarayonda ijodiy va analitik fikrlash, tilni amaliy qo'llash ko'nikmalari rivojlantirildi. STEM elementlari o'quvchilarga fanlararo bog'lanishni anglash va matnni turli kontekstlarda qo'llash imkonini berdi.

NATIJALAR MUHOKAMASI

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, interaktiv metodlar ona tili fanida quyidagi ta'sirlarni ko'rsatadi:

Muammoli o'qitish analitik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirdi. O'quvchilar matnni mustaqil tahlil qilish va izlanish ko'nikmalarini shakllantirdi.

Guruhli ishlash muloqot va dalillash asosida fikr yuritish qobiliyatini mustahkamladi.

O'yin texnologiyalari vizual va interaktiv materiallar orqali qiziqishni oshirdi, abstrakt tushunchalarni tushunishni osonlashtirdi.

Loyiha metodi o'quvchilarning ijodiy yondashuvini kuchaytirdi va tilni amaliy qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirdi.

Umuman olganda, interaktiv metodlar o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirdi, mustaqil fikrlash va qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirdi.

XULOSALAR

Ona tili fanida interfaol va interaktiv metodlar yuqori samaradorlikka ega.

Guruhli ishlash, muammoli o'qitish, o'yin texnologiyalari va loyiha metodi o'quvchilarning analitik, tanqidiy va ijodiy fikrlashini kompleks rivojlantiradi.

Raqamli va interaktiv vositalar o'quvchilarning qiziqishi va motivatsiyasini oshiradi.

Kelajakda sun'iy intellektga asoslangan adaptiv ta'lim tizimlari va individual o'qitish platformalari ona tili fanida ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Polya, G. (1957). *How to Solve It*. Princeton University Press.
2. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Harvard University Press.
3. Prince, M. (2004). *Does Active Learning Work?* Journal of Engineering Education, 93(3), 223–231.
4. Hattie, J. (2009). *Visible Learning*. Routledge.
5. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2014). *Cooperative Learning in 21st Century*.
6. Xudoyberganov G'., Mansurov X. (2020). *Matematika o'qitish metodikasi*. Toshkent.
7. Rasulov, A. (2021). Innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida matematika ta'limi. *Ilm-fan va ta'lim jurnali*.
8. Karimov, R., Shodmonov, B. (2019). Ona tili fanida interaktiv metodlar. *Pedagogika va innovatsiya*, №2, 15–25.
9. Tursunov, U. (2020). STEM va loyiha asosida ona tili ta'limi. *Amaliy pedagogika va ta'lim texnologiyalari jurnali*, №4, 33–42.
10. Yuldashev, M. (2021). Guruhli ishlash va interaktiv metodlarning ona tili fanidagi samaradorligi. *O'zbekiston pedagogik jurnali*, №2, 41–49.
11. Murodov, A. (2022). Interfaol metodlar yordamida ona tili darslarining samaradorligini oshirish. *Pedagogik tadqiqotlar jurnali*, №3, 12–28.
12. Saidov, J. (2021). Digital vositalar va gamifikatsiya ona tili ta'limida. *Innovatsion ta'lim texnologiyalari*, №2, 50–60.